

Κυριακάτικο Κήρυγμα

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Τί θα πῇ ἰδανικό; Μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπο, ἀγαπητοί μου, καὶ στὸν πιὸ ἀτελῆ, ὑπάρχει κάποια εἰκόνα εὐτυχίας, ἓνα ὄραμα ζωῆς, ἓνας σκοπὸς πρὸς τὸν ὁποῖο συγκλίνουν ὅλες οἱ σκέψεις καὶ ἐνέργειές του· καὶ σκοπὸς εἶνε ἡ ἰδέα ἐκείνη πού κυριαρχεῖ ἐπάνω σὲ ὅλες τὶς ἄλλες ἰδέες καὶ συναισθήματα καὶ ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸν κεντρικὸ ἄξονα γύρω ἀπ' τὸν ὁποῖο στρέφεται ἡ ζωὴ του.

Καὶ ὅπως ἡ ἀξία μιᾶς λεπτεπίλεπτης μηχανῆς, π.χ. ἐνὸς ρολογιοῦ, ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀντοχὴ τοῦ ἄξονά του, κάπως ἔτσι καὶ ἡ ἀξία τῆς ζωῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν ἰδέα ἐκείνη ἡ ὁποία κυριαρχεῖ καὶ ρυθμίζει τὴ ζωὴ. Καὶ ὅπως ὑπάρχουν ἄξονες ἀπὸ φτηνὸ ὕλικό καὶ μὲ μικρὴ ἀντοχή, πού εὐκόλα σπάζουν, ἀλλὰ καὶ ἄξονες ἀπὸ ἀνθεκτικὴ ὕλη, ἀδαμάντινοι, ἄθραυστοι, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ ἰδανικά μικρά καὶ μεγάλα, ἀδύνατα καὶ ἰσχυρά, εὐθραυστα καὶ ἄθραυστα, γήινα καὶ οὐράνια, θνητὰ καὶ ἀθάνατα.

Καὶ ποῖό εἶνε τὸ ἰδανικό τῆς Ἑλλάδος; Θὰ ρωτήσῃ κάποιος. Στὰ τρεῖς χιλιάδες χρόνια τοῦ ἔθνικοῦ της βίου παρελαύνει μπροστὰ μας μεγάλη σειρά· Τρωϊκὸς πόλεμος, Περσικά, Μέγας Ἀλέξανδρος, Βυζάντιο καὶ ἀκρίτες, Παλιγγενεσία,

Μακεδονικὸς ἀγὼνας, Βαλκανικοὶ πόλεμοι, Ἀλβανικὸ ἔπος. Πάνω ὅμως ἀπὸ τὰ ἔθνη εἶνε τὰ πανανθρώπινα, καὶ πάνω ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα εἶνε τὰ θεῖα, καὶ πάνω ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια εἶνε τὰ οὐράνια καὶ ἀθάνατα. Ἀπ’ τὰ ὁμηρικὰ χρόνια μέχρι τὴ Μεγάλῃ Ἰδέᾳ, ποὺ ἐδόνησε καὶ τὴ γενεὰ τῶν πατέρων μας μὲ τὸ «Πάλι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς, πάλι δικά μας θά ’νε», ἀναζητοῦμε τὸ τέλειο. Ποῦ λοιπὸν καταλήγουμε;

Ἀπὸ ὅλα ὅσα προβάλλονται ὡς ἰδανικά, ἐκεῖνο ποὺ ἀξίζει νὰ γίνη τὸ ἰδανικὸ τῆς Ἑλλάδος, ὁ πολικὸς τῆς ἀστέρας, εἶνε ἡ Ὁρθοδοξία.

Αὐτὴ ἡ Ὁρθοδοξία, ποὺ τόσο ὑποτιμᾶται σήμερα ἀπὸ κάποιους «μορφωμένους», συγκεντρώνει ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ καὶ ἀνταποκρίνεται στὰ βαθύτερα αἰτήματα τοῦ λαοῦ μας. Αὐτὴ ἔχει τὸ ἀληθινὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσία. Αὐτὴ κρατᾷ τὸν Ἄρτο ποὺ μπορεῖ νὰ θρέψῃ καὶ νὰ χορτάσῃ τὸν ἄνθρωπο ὕλικά καὶ πνευματικά, σὲ ἀντίθεσι μὲ τὰ «κεράτια» (Λουκ. 15,16), μὲ τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν ἄλλοι νὰ χορτάσουν τὴν πεινασμένη ἀνθρωπότητα.

Αὐτὴ δείχνει τὸν οὐρανὸ ὡς τὴν αἰώνια πατρίδα καὶ αὐτὴ πάλι μὲ τὰ ὑπέροχα διδάγματά της γιὰ ἐλευθερία, ἀδελφότητα, ἀγάπη καὶ δικαιοσύνη μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ στήσῃ τὴν ἰδανικὴ πολιτεία. Στὴν πολιτεία αὐτὴ τὸ ἐλατήριο τῆς ἰδιοτελείας θ’ ἀντικατασταθῇ μὲ τὸ ἐλατήριο τῆς ἀγάπης ποὺ θυσιάζεται γιὰ τοὺς ἄλλους, μὲ πρότυπο τὸν Θεάνθρωπο, ὁ ὁποῖος «οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Ματθ. 20,28).

Ζωερὴ εἰκόνα τῆς πολιτείας αὐτῆς μᾶς ἔδωσαν οἱ πρῶτοι Χριστιανοί· μιᾶς πολιτείας στὴν ὁποία, ὅπως λέει ὁ ἀθάνατος Χρυσόστομος, ὁ ἰδιοτελής καὶ καταραμένος λόγος «αὐτὸ εἶνε δικό μου» κι «αὐτὸ δικό σου» εἶχε καταργηθῇ κι ἀντικατασταθῇ μὲ τὸ «ἅπαντα κοινά» (Πράξ. 4,32).

Ναί, μόνο ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ ὁποία στὴν ἰδεώδη ζωὴ τῶν μοναχικῶν ἀδελφοτήτων τῶν πρώτων αἰώνων πραγματοποιίησε τὸ κοινόβιο, τὸ ἐκούσιο κοινόβιο, καὶ ἐγκαθίδρυσε ἐπάνω στὴ γῆ ἀγγελικὸ πολίτευμα, αὐτὴ καὶ σήμερα, ἡ Ὁρθοδοξία ἡ «περι βεβλημένη τὸν ἥλιον» (Ἀπ. 12,1), ὡς πανανθρώπινο ἰδανικόν, μπορεῖ νὰ συγκινήσῃ ὅχι μόνο τὸ δικό μας ἔθνος ἀλλὰ ὁλόκληρὴ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ νικήσῃ καὶ νὰ θριαμβεύσῃ πάνω ἀπ’ ὅλα τὰ λεγόμενα διεθνῇ καὶ οἰκουμενικά συνθήματα.

Ἀλλὰ νὰ ἐξηγούμεθα, Ἕλληνες ἀδελφοί. Ὅταν λέμε ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία πρέπει νὰ γίνη τὸ ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους μας, δὲν ἐννοοῦμε νὰ τὴν κάνουμε μέσο τὸ ὁποῖο νὰ χρησιμοποιήσουμε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες γιὰ ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ ἐκμετάλλευσιν καὶ νὰ καταντήσουμε ὀρθοδοξοκάπηλοι ἀνάμεσα στὰ ἔθνη, ὅπως ἔγινε δυστυχῶς στὴν

τσαρική Ῥωσία. Ἐχοντας ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ὡς ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους τὴν Ὁρθοδοξία, ὄχι ὡς μέσο ἀλλὰ ὡς σκοπὸ πρὸς τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ συγκλίνουν ὅλες οἱ ἐνέργειές μας, πρέπει νὰ εἴμαστε ἀπέναντι στὰ ἄλλα ἔθνη εἰλικρινεῖς καὶ ἀνιδιοτελεῖς ἀπόστολοι τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανισμοῦ.

Εἰλικρινεῖς καὶ ἀνιδιοτελεῖς, ὅπως ἦταν οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου, ποὺ δὲν πῆγαν στὰ ἔθνη γιὰ νὰ κηρύξουν τὸ μεγαλεῖο τῆς πατρίδας τους, τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλὰ πῆγαν γιὰ νὰ κηρύξουν «Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον» (Α΄ Κορ. 2,2) καὶ μὲ τὸ καθαρὸ καὶ ἀμιγὲς ἀπὸ κάθε ἐθνικιστικὴ ιδέα κήρυγμα νὰ σώσουν ψυχές· διὰ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν προσέφεραν τὴν ὑψίστη ὑπηρεσία στὴν πάσχουσα ἀνθρωπότητα, μέσα στὴν ὁποία οἱ σωζόμενοι γίνονταν ἡ ζύμη τῆς ἀναμορφώσεως καὶ ἀναπλάσεως τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Τὰ ἁμαρτωλὰ «ἐγώ», ἀτομικὰ καὶ ὁμαδικά, πρέπει, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου, νὰ νικῶνται καὶ νὰ ἐξαφανίζονται μπροστὰ στὴν Ὁρθοδοξία, καὶ αὕτῃ νὰ κυριαρχῇ στὶς σκέψεις καὶ τὶς ἐνέργειές μας. Αὕτῃ καὶ μόνη διὰ τῆς φωτεινῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ ὑποδειματικοῦ βίου μας νὰ προβάλλεται στὰ μάτια ὅλων πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Καὶ ὅταν τέτοιες εἶνε οἱ διαθέσεις τῆς καρδιάς μας ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας, τότε θὰ χαιρώμαστε ὅταν καὶ ἄλλα ἔθνη κηρύττουν μὲ λόγια καὶ μὲ ἔργα τὴν Ὁρθοδοξία καὶ σημειώνουν μεγαλύτερη κι ἀπὸ μᾶς ἐπίδοσι στὸ κήρυγμά της.

Γιατὶ ἡ Ὁρθοδοξία δὲν εἶνε εἶδος μονοπωλίου τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς· εἶνε οἰκουμενικὴ ιδέα καὶ ζωή, στὴν ὁποία καλοῦνται ὅλα τὰ ἔθνη νὰ συμμετάσχουν ἰσότιμα γύρω ἀπὸ τὴν κοινὴ τράπεζα τοῦ οὐρανοῦ Πατρός.

Στὸ μεγαλειῶδες σχέδιο τῆς Θείας Προνοίας νὰ κηρυχθῇ ἡ χριστιανικὴ πίστι σὲ ὅλοτον κόσμον ὅπως αὕτῃ διατηρήθηκε ἀναλλοίωτη μέσα στὴν Ὁρθοδοξία, ἡ πατρίδα μας μπορεῖ νὰ προσφέρῃ μεγάλες ὑπηρεσίες. Ὅχι μόνο γιατί τὸ Εὐαγγέλιο εἶνε γραμμένο στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἀπ' αὐτὴν μεταφράστηκε σὲ χίλιες καὶ πλέον γλῶσσες καὶ διαλέκτους, ὄχι μόνο γιατί οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς μεγάλους πατέρες καὶ διδασκάλους στὰ ἑλληνικὰ ἔγραψαν τὰ ἀθάνατα συγγράμματά τους, ἀλλὰ καὶ γιατί παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, στενοχωρούμενα ἀπὸ τὴ φτώχεια ποὺ συνοδεύει τὴν Ἑλλάδα, ἔχουν βγῇ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους καὶ βρίσκονται σκορπισμένα καὶ στὶς πέντε ἡπείρους.

Ποῦ πάνω στὴ γῆ δὲν βρίσκεται Ἕλληνας; Γύρω στὰ δύο ἑκατομμύρια εἶνε οἱ Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ. Συμπαγεῖς Ἑλληνικὲς κοινότητες μὲ ωραίους ναοὺς βρίσκονται στὰ μεγαλύτερα ἀστικὰ κέντρα τοῦ νέου κόσμου. Ἕλληνες ὑπηρετοῦν στὰ ἱστορικὰ πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς. Ἕλληνες καὶ μέχρι τὴν Κορέα καὶ τὴν

Ἰαπωνία καὶ τὴ Νότιο Ἀφρική καὶ τὰ νησιὰ τῶν Φιλιππίνων.

Ἄν στὶς καρδιές ὅλων αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀνεζωογονεῖτο ἡ φλόγα τῆς Ὁρθοδοξίας, τότε ἡ Ὁρθοδοξία θὰ διαδιδόταν καὶ θὰ δοξαζόταν στὸν κόσμον διὰ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἂν δοξαζόταν, θ' ἀντιδόξαζε αὐτοὺς ποὺ τὴν δόξασαν μὲ μιὰ δόξα ἄφθαρτη καὶ αἰώνια. Ποιὰ δόξα μεγαλύτερη ἀπ' αὐτὴν θὰ μπορούσε νὰ φιλοδοξήσει ἡ φυλὴ μας; Ἀπὸ μακρινές χώρες, στὶς ὁποῖες οἱ κάτοικοι ζοῦν «ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ἠσ. 9,2 = Ματθ. 4,16.Λουκ. 1,79) , ἔρχονται συγκινητικὰ μηνύματα ποὺ μᾶς προσκαλοῦν σὲ πνευματικὴ βοήθεια. Διότι καὶ μέχρι σ' αὐτοὺς φτάνει ἡ φήμη τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἀλλὰ ἐδῶ εἶνε τὸ σπουδαιότατο ἐρώτημα. Εἵμαστε ἄραγε προετοιμασμένοι γιὰ μία τέτοια παγκόσμια ἀποστολή; Ἔχουμε κάνει τὴν Ὁρθοδοξία κανόνα τῆς ζωῆς μας, ἰδανικὸ τοῦ ἔθνους μας; Μποροῦμε νὰ προβάλουμε τὴν πατρίδα μας ὡς πρότυπο Ὁρθοδόξου κράτους, ἢ μήπως ἡ Ὁρθοδοξία μας ἐξαντλεῖται στὴν τήρησι μερικῶν ἐξωτερικῶν τύπων, σὲ ἐορτὲς καὶ πανηγύρια κοσμικοῦ μᾶλλον παρὰ θρησκευτικοῦ χαρακτήρος;

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες! Ἡ Ὁρθοδοξία, νὰ ἡ ὄντως ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ, ἀσυγκρίτως ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ μας Μεγάλῃ ἰδέᾳ. Ἰδέα καθαρμένη ἀπὸ φθαρτὰ στοιχεῖα, ὑψηλή, καθολικὴ, αἰώνια, ποὺ εἶνε προωρισμένη νὰ βασιλεύσῃ. Αὐτῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἃς γίνουμε ταπεινοὶ ὑπηρέτες, φρουροί, ἀγωνισταὶ καὶ στρατιῶτες, γιὰ νὰ συμβασιλεύσουμε δι' αὐτῆς ὄντως καὶ ἐμεῖς. Σύνθημά μας ἃς εἶνε οἱ ἐμπνευσμένοι λόγοι τοῦ ἥρωα τῆς Ὁρθοδοξίας σοφοῦ Ἰωσήφ Βρυεννίου·

«Οὐκ ἀρνησόμεθά σε, φίλη Ὁρθοδοξία· οὐ ψευσόμεθά σοι, πατροπαράδοτον σέβας· ἐν σοὶ ἐγεννήθημεν, ἐν σοὶ ζῶμεν, καὶ ἐν σοὶ κοιμηθησόμεθα· εἰ δὲ καλέσοι καιρὸς, καὶ μυριάκις ὑπὲρ σοῦ τεθνηξόμεθα».

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος-

Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ βιβλία Ἐθνικὰ προβλήματα (1961) καὶ σὲ μεταγλώττισι Προφητικοὶ λόγοι ἀφυπνίσεως γιὰ τὴν ἀνόρθωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας.